

YTTRANDE

Dnr 4.1-37849/2022

Socialstyrelsen
socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Stockholm den 22 februari 2023

Förslag till föreskrifter och allmänna råd om listningstjänst för vårdval på annat sätt

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder förslaget att regionerna ska göra det möjligt för en enskild att

- få allmän information om listning,
- göra sitt val av utförare, samt
- ställa sig i kö till sådana utförare som har ett beslut från regionen om begränsning av det antal patienter som får vara listade hos dem, på något annat sätt än genom den digitala listningstjänsten.

SPF Seniorerna stöder också förslaget att den enskilde ska ha tackat ja till ett erbjudande om listning innan hen blir listad hos en utförare.

Allmänt

Drygt 1,6 miljoner invånare är äldre än 70 år. Vi är befolkningens minst digitala och står för en betydande andel av besöken i primärvårdens vårdcentraler, hälsocentraler och husläkarmottagningar.

SPF Seniorerna är därför mycket kritiskt till att ingen person över 70 år har tillåtits att medverka i de kvalitativa djupintervjuer som Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten genomförde för att undersöka vilka behov enskilda har. I avsaknad av synpunkter från 70-plussarna blir myndigheternas behovsanalys därmed ofullständig. För att åstadkomma en komplett behovsanalys hade det varit nödvändigt att ta med synpunkter från 70-plussarna.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

Val av utförare på annat sätt än genom listningstjänsten

SPF Seniorerna stöder förslaget att

- regionerna ska göra det möjligt för en enskild att få allmän information om listning, göra sitt val av utförare, samt ställa sig i kö till sådana utförare som har ett beslut från regionen om begränsning av det antal patienter som får vara listade hos dem, på något annat sätt än genom den digitala listningstjänsten, samt
- den enskilde ska ha tackat ja till ett erbjudande om listning innan hen blir listad hos en utförare.

Ålder är den faktor som har störst påverkan på internetanvändandet och de allra äldsta är fortfarande den grupp som använder internet minst av alla, skriver Internetstiftelsen i sin rapport *Svenskarna och internet 2022*. Det är nästan uteslutande de äldsta som tillhör de 6 procent av befolkningen som inte är internetanvändare alls. Hela 2 av 10 pensionärer använder inte internet.

Alla kan eller vill inte använda digitala lösningar. Samhället måste fungera även för dem. Nödvändig service och tjänster ska därför finnas tillgängliga även för de icke-digitala. Vid sidan av det digitala måste samhällsservice under överskådlig tid gå att nå via telefon, man måste kunna få träffa någon att tala med, kommunikation måste finnas att tillgå på papper, och betalningar kunna göras kontant.

Den digitala listningstjänsten innehåller väsentlig information, bland annat om vårdgarantin, byte av utförare samt möjligheten till en fast läkarkontakt och en fast vårdkontakt hos en utförare. För att alla ska kunna ta del av informationen måste den delges också på andra sätt än digitalt.

Rätten att vid behov kunna få en fast vårdkontakt infördes 2010. Men det är tyvärr inte allmänt känt att patienter med omfattande behov av hälso- och sjukvård kan erbjudas en fast vårdkontakt som kan fungera som en lots i vården.

Det har förekommit att primärvårdsenheter varit snabba på att lista patienter hos sig, utan att patienterna till fullo har förstått att de blivit listade. En bestämmelse om uttryckligt bejakande av listning är därför välkommen.

I detta ärende har SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Aase Wisten deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande